

# Biuletenio *Mūsų tarnyba ir gyvenimas priedas*

## LIEPOS 5–11 D.

### IŠ DIEVO ŽODŽIO LOBYNO | PAKARTOTO ĮSTATYMO 11–12

#### „Kaip Jehova nori būti garbinamas?“

w14 6/15 p. 13, pstr. 6–8

„Mylėk Jėhovą, savo Dievą“

<sup>6</sup> Meilė Jehovai kyla iš pačių širdies gelmių. Štai sykį vienas fariziejus Jėzų paklausė: „Mokytojai, kuris įsakymas Įstatyme didžiausias?“ Jėzus jam atsakė: „Mylėk Jėhovą, savo Dievą, visa savo širdimi, visa savo siela ir visu savo protu.“ Tai didžiausias ir pirmasis įsakymas“ (Mt 22:34–38).

<sup>7</sup> Ką Jėzus turėjo omenyje sakydamas, kad Dievą mylėti reikia visa širdimi, visa siela ir visu protu? Širdis čia reiškia mūsų giliausius jausmus ir troškimus. Siela – tai mūsų gyvastis, tai, kokie esame ir kam skiriame savo gyvenimą. O protas – tai gebėjimas mąstyti, visa, apie ką galvojame. Taigi Jėzus norėjo pasakyti, kad Jėhovą turime mylėti visa savo esybe, nieko jam negailėti.

<sup>8</sup> Jei mylime Dievą visa širdimi, siela ir protu, nuodugniai tyrinėsime jo Žodį, su atsidavimu vykdysime jo įsakus ir uoliai skelbime gerąją naujieną apie Karalystę (Mt 24:14; Rom 12:1, 2). Mūsų ryšys su Jehova tada bus dar glaudesnis (Jok 4:8). Dabar pakalbėkime, kodėl turėtume Dievą mylėti. Visų priešasčių, savaime suprantama, čia nesuminėsime. Bet aptarkime bent keletą.

g01 3/8 p. 13, pstr. 1–2

Ar turime lankyti krikščionių sueigas?

Mozės įstatymas reikalavo, kad visi žydų vyrai rinktųsi nustatytoje vietoje per tris metines šventes. Taip pat ateidavo daugybė moterų bei jaunuolių (Pakartoto Įsta-

tymo 16:16; Luko 2:41–44). Tam tikromis progomis kunigai bei levitai mokydavo susirinkusias minias, skaitydami iš Dievo įstatymo. Jie ‘paaiškino prasmę, kad žmonės suprastų’ (Nehemijo 8:8). Šabo metais Dievo paliepimas buvo toks: „Surink žmonės – vyrus, moteris, vaikus ir ateivius, gyvenančius tavo miestuose, kad išgirstų ir išminktų Viešpaties, jūsų Dievo, pagarbiai bijoti ir ištikimai laikytis kiekvieno šio Įstatymo žodžio“ (Pakartoto Įstatymo 31:12).

Aukoti Dievui aukas bei gauti nurodymų iš kunigų buvo galima tik Jeruzalės šventykloje (Pakartoto Įstatymo 12:5–7; 2 Metraščių 7:12). Laikui bėgant Izraelyje buvo įsteigtos kitos garbinimo patalpos – sinagogos. Jos buvo skirtos Raštų skaitymui bei maldai. Tačiau pagrindinė garbinimo vieta liko Jeruzalės šventykla. Tai matyti ir iš Biblijos rašytojo Luko pasakojimo. Jis užsimena apie senyvą moterį Oną, kuri „nesitraukdavo iš šventyklos, tarnaudama Dievui per dienas ir naktis pasninkais bei maldomis“ (Luko 2:36, 37). Onai svarbiausia gyvenime buvo teisingai garbinti Dievą drauge su kitais atsidavusiais žmonėmis. Panašiai elgėsi ir kiti dievobaimingi žydai.

#### Ką vertinga radome

w97 2/1 p. 30, pstr. 5–7

Sichemas – miestas slėnyje

Praėjus beveik 300 metų, dar kartą buvo nurodytos teokratinio vadovavimo nepaisymo pasekmės. Prie Sichemo Jozuė sušaukė vieną iš labiausiai įsimintinų susirinkimų Izraelio istorijoje. Įsivaizduok sceną slėnyje. Daugiau nei milijonas žmonių – vyrų, moterų ir vaikų, – priklausančių

šešioms Izraelio giminėms, stovi priešais Garizimo kalną. Kitoje slėnio pusėje maždaug toks pat skaičius žmonių iš likusių šešių giminių stovi priešais Hebalio kalną. O žemiau šalia sandoros skrynios tarp tų dviejų izraelitų minių stovi kunigai ir Jozuė. Koks vaizdas! (Jozuės 8:30–33)

Virš šios didžiulės minios aukštai iškilę du kalnai buvo ryškios grožio ir skurduomo priešingybės. Garizimo žemesnieji šlaitai žaliavo ir vešėjo, o Hebalio – daugiausia buvo pilki ir pliki. Ar gali įsivaizduoti šnabždesį susijaudinusių izraelitų, laukiančių akimirkos, kai prabils Jozuė? Kiekvienas garsas sukeldavo aidą tame gamtos teatre.

Keturias ar šešias valandas Jozuei skaitant 'Mozės įstatymo knygą', žmonės taip pat buvo tos scenos veikėjai (Jozuės 8:34, 35). Matyt, priešais Garizimo kalną stovėję izraelitai tarė „amen!“ po kiekvieno palaiminimo, o tų, kurie stovėjo priešais Hebalį, „amen!“ pabrėžė kiekvieną prakeikimą. Galbūt skurdus Hebalio kalno vaizdas buvo pražūtingų nepaklusnumo pasekmių priminimas tautai.

## **LIEPOS 12–18 D.**

### **IŠ DIEVO ŽODŽIO LOBYNO | PAKARTOTO ĮSTATYMO 13–15**

**„Kaip Jehovos duotas Įstatymas gynė vargšus?“**

**w11 9/15 p. 8, pstr. 5**  
**Mano paveldas – Jehova**

<sup>5</sup> Regis, Mozės įstatymas reikalavo atidėti dar ir antrą dešimtinę. Ją kiekviena izraelitų šeima panaudodavo savo džiaugsmui per metines šventes, iš tos dešimtinės

tada ir prasimaitindavo (Įst 14:22–27). Bet antroji dešimtinė turėjo ir kitą paskirtį. Kas septinti metai izraelitams būdavo šabo metai. O trečių ir šeštų metų pabaigoje tą dešimtinę žmonės kaskart sunėsdavo nepasiturintiems tautiečiams ir levitams paremti. Kodėl levitams? Todėl kad jie neturėjo „nei dalies, nei paveldo“ Izraelyje (Įst 14:28, 29).

**w11 6/1 p. 6, rėmelis**  
**Kaip mėginta skurdą pažaboti**

### **Įstatymas, saugantis nuo skurdo**

Apie Dievo gailėtingumą liudijo ir tai, kad pagal Įstatymą bėdų prispaustas žmogus galėjo pasiduoti į vergiją. Pinigus jam sumokėdavo iš anksto, kad turėtų iš ko atiduoti skolas. Jeigu per šešerius metus vergas pats neišsipirkdavo, septintaisiais privalėjo būti paleistas, ir ne tuščiomis rankomis: reikėjo jį aprūpinti grūdais, duoti gyvulių, kad vėl galėtų imtis ūkininkavimo. Jeigu izraelitą skurdas versdavo skolintis, reikalauti palūkanų iš tautiečių Įstatymas draudė. Be to, izraelitams buvo įsakyta pjaunant javus palikti lauko pakraščius nenupjautus, kad vargšai galėtų pasirinkti derliaus liekanų. Taigi elgetauti niekam nereikėjo (Pakartoto Įstatymo 15:1–14; Kunigų 23:22).

**w05 3/15 p. 15, pstr. 2**  
**„Esate brangiai nupirkti“**

<sup>2</sup> Nors vergų buvo ir senovės Izraelyje, Mozės įstatymas gynė vergaujančių hebrajų teises. Pavyzdžiui, pagal Įstatymą izraelito vergystė trukdavo ne ilgiau kaip šešerius metus. Septintaisiais jam turėjo būti „duota laisvė be išsipirkimo“. Vadovaujantis tokiais nurodymais, su vergais elgtasi sąžiningai ir humaniškai. Ne veltui Mozės

įstatyme buvo netgi toks potvarkis: „Jei vergas pasako: ‘Aš myliu savo šeimininką, žmoną ir vaikus, aš nenoriu būti laisvas’, šeimininkas nuves jį pas teisėjus, pastatys prie durų ar durų staktos, ir šeimininkas yla perdurs jam ausį. Tada jis tarnaus šeimininkui visą gyvenimą.“ (Išėjimo 21:2–6; Kunigų 25:42, 43; Pakartoto Įstatymo 15:12–18)

## **Ką vertinga radome**

**w06 4/1 p. 31**

### **Skaitytųjų klausimai**

**Ko mus pamoko draudimas, užrašytas Išėjimo 23:19: „Nevirsi ožiuko jo motinos piene“?**

Šis Mozės įstatymo priesakas Biblijoje paminėtas tris kartus. Jis padeda suprasti Jehovos požiūrį į tai, kas tinkama ir kas ne; liudija apie jo atjautą bei švelnumą; pabrėžia nepakantą klaidingam garbinimui (Išėjimo 34:26; Pakartoto Įstatymo 14:21).

Virti ožiuką ar kokio kito gyvūno jauniklį jo motinos piene nesiderintų su gamtoje Kūrėjo nustatyta tvarka. Motina pienu jauniklį maitina ir taip šis auga. Virti gyvulėlį jo paties motinos piene, pasak vieno biblisto, reikštų „paniekinti tą šventą ryšį, kurį Dievas nustatė tarp motinos ir vaiko“.

Be to, kaip teigia kai kurie, ožiuko virimas jo motinos piene galėjo būti pagoniškas ritualas, skirtas sukelti liety. Jeigu taip, neleidamas šito daryti Dievas saugojo izraelitus nuo beprasmių ir žiaurių aplinkinių tautų papročių. Mozės įstatymas aiškiai uždraudė vaikščioti anų tautų keliais (Kunigų 20:23).

Šis priesakas taip pat liudija apie švelnią Jehovos atjautą. Įstatyme buvo daug pa-

našių nurodymų nesielgti žiauriai su gyvuliais ir nepažeisti gamtoje Kūrėjo nustatytos tvarkos. Pavyzdžiui, Įstatymas draudė aukoti gyvulį, neišbuvusį su motina septynių dienų; pjauti galviją su jo jaunikliu tą pačią dieną; iš lizdo paimti paukščio patelę drauge su kiaušiniais ar paukščiukais (Kunigų 22:27, 28; Pakartoto Įstatymo 22:6, 7).

Taigi Įstatymas nebuvo vien detalus nurodymų ir draudimų rinkinys. Jo principai, be kita ko, padeda ugdytis didesnę moralinę sąmoningumą ir savo elgesiu parodyti, kiek mums brangios nuostabios Jehovos savybės (Psalmyno 19:8–12 [19:7–11, Brb]).

## **LIEPOS 19–25 D.**

### **IŠ DIEVO ŽODŽIO LOBYNO | PAKARTOTO ĮSTATYMO 16–18**

**„Kokiais principais turi vadovautis tie, kam pavesta teisti?“**

**it-1-E p. 343, pstr. 5**

#### **Aklumas**

Kadangi korumpuoti teisėjai užmerkdamo akis prieš neteisybę, jie Įstatyme vadina mi aklais. Įstatymas smerkė kyšininkavimą, papirkinėjimą ir šališkumą, nes visa tai kliudydavo spręsti bylą objektyviai. Juk „kyšis net įžvalgius apakina“, „kyšis apakina išminčius“ (Iš 23:8; Įst 16:19). Kad ir koks teisingas ar įžvalgus būtų teisėjas, gavęs dovaną jis gali pasielgti šališkai netgi pats to nesuvokdamas. Apakinti teisėją gali ne tik dovanos, bet ir jo paties jausmai, kaip galima įžvelgti iš šių Įstatymo žodžių: „nei būsi prielankus vargšui, nei pataikausi turtingam“ (Kun 19:15).

Sprendžiant bylą tarp vargšo ir turtingo žmogaus, teisėjui nederėjo vien iš gailėsčio ar noro įsisteikti paprastai liaudžiai priimti varguoliui palankų sprendimą (Iš 23: 2, 3).

#### **it-2-E p. 511, pstr. 7**

##### **Skaičiai**

**Du.** Šis skaičius neretai sutinkamas teisiniuose kontekstuose. Jeigu vieno liudytojo žodžius patvirtina antras, tai suteikia liudijimui svarumo. Pagal Įstatymą, kaltė galėjo būti įrodyta tik paliudijus dviem ar netgi trimis liudytojams. Šis principas galioja ir krikščionių bendruomenėje (Įst 17:6; 19:15; Mt 18:16; 2 Kor 13:1; 1 Tim 5:19; Hbr 10:28). Dievas šiuo principu vadovavosi, patvirtindamas žmonėms, kad Jėzus yra jo siųstas Gelbėtojas. Jėzus sakė: „Jūsų pačių Įstatyme parašyta, kad dviejų žmonių liudijimas yra tikras. Apie save liudiju aš pats ir apie mane liudija mane siuntęs Tėvas“ (Jn 8:17, 18).

#### **it-2-E p. 685, pstr. 6**

##### **Kunigai**

Kunigų pareiga buvo aiškinti Įstatymą, taip pat pagelbėti spręsti tautiečių bylas. Jie padėdavo teisėjams teismo procesuose savo miestuose; į juos galėdavo kreiptis ir kitų miestų teisėjai, kai patys nesugebėdavo išspręsti kokios nors sudėtingos bylos (Įst 17:8, 9). Kunigai taip pat padėdavo miesto seniūnams, kai šiems nepavykdavo išaiškinti žmogžudystės kaltininko. Jie žiūrėdavo, kad būtų atlikta visa, ko reikalavo Įstatymas, ir miestas neliktų kaltas dėl pralieto kraujo (Įst 21:1, 2, 5). Jeigu vyras įtardavo žmoną svetimavus ir imdavo pavydėti, ją reikėjo atvesti prie šventyklos pas kunigą. Šis atlikdavo Įstatyme nusta-

tytas apeigas, kad Jehova pats atskleistų, ar moteris nusikalto ar ne (Sk 5:11–31). Kunigų ir teisėjų nuosprendžius visi privalėjo gerbti. Už nepagarbą ar neklusnumą asmuo būdavo baudžiamas mirtimi (Sk 15:30; Įst 17:10–13).

##### **Ką vertinga radome**

#### **it-1-E p. 787**

##### **Pašalinimas**

Pagal Įstatymą, žmogaus iš Izraelio tautos nebuvo galima pašalinti, jeigu jo kaltės nepatvirtindavo mažiausiai du liudininkai (Įst 19:15). Vykdam kaltininkui mirties bausmę liudininkai privalėdavo pirmieji pakelti prieš jį ranką (Įst 17:7). Taip jie parodydavo, kad labai gerbia Dievo Įstatymą ir kad jiems rūpi tautos moralinis tyrumas. Tai, kad liudininkai privalėdavo patys mesti akmenį į kaltininką, be abejo, sulaukydavo juos nuo melagingo, lengvabūdžio, skuboto liudijimo.

## **LIEPOS 26–RUGPJŪČIO 1 D.**

### **IŠ DIEVO ŽODŽIO LOBYNO | PAKARTOTO ĮSTATYMO 19–21**

**„Jehova brangina žmogaus gyvybę“**

**w17.11 p. 14, pstr. 4**

**Sekime Jehovos teisingumo ir gailėstinumo pavyzdžiu**

<sup>4</sup> Visi šeši prieglaudos miestai buvo nesunkiai pasiekiami. Jehova įsakė atrinkti po lygiai miestų abiejose Jordano upės pusėse, kad bėglys iš bet kurios krašto vietovės galėtų greitai ir patogiai iki jų nusigauti (Sk 35:11–14). Keliai, vedantys į prieglaudos miestus, turėjo būti gerai prižiūrimi (Įst 19:3, *Brb*). Pasak vieno senovinio žydų

veikalo, kryptį link tų miestų rodė specialūs kelio ženklai. Žmogui, netyčia ką nors užmušusiam, nereikėjo bėgti į kitą šalį, pas klaidatikius, kur ir pats būtų galėjęs tokiu tapti.

**w17.11 p. 15, pstr. 9**

### **Sekime Jehovos teisingumo ir gailestingumo pavyzdžiu**

<sup>9</sup> Viena iš prieglaudos miestų paskirčių buvo apsaugoti izraelitus nuo nekalto kraujo praliejimo (Įst 19:10). Jehova brangina žmogaus gyvybę ir nekenčia „nekalto kraują liejančių rankų“ (Pat 6:16, 17). Būdamas teisingas ir šventas, jis negali atsainiai žiūrėti net ir į tokius atvejus, kai žmogus užmušamas netyčia. Tai padaręs asmuo, aišku, sulaukdavo gailestingumo. Tačiau ne savaime: jam reikėjo pateikti savo bylą vyresniesiems ir, jeigu jie nusprendavo, kad tai iš tiesų nelaimingas atsitikimas, jis turėjo pasilikti prieglaudos mieste iki vyriausiojo kunigo mirties – gal netgi visą savo gyvenimą. Visa tai izraelitams padėjo įsisaugoti, jog žmogaus gyvybė yra šventa. Iš pagarbos Gyvybės Šaltiniui jie privalėjo saugotis, kad dėl jų kaltės nekiltų pavojus artimo gyvasčiai.

**it-1-E p. 344**

### **Kraujas**

Kiekvienas žmogus turi Dievo duotą teisę gyventi, todėl tas, kas atima kitam gyvybę, yra už tai atsakingas Dievui. Dievas pasakė Kainui, nužudžiusiam savo brolių Abelį: „Tavo brolio kraujas šaukiasi manęs iš žemės“ (Pr 4:10). Jeigu žmogus mirtinai nekenčia savo brolio arba jeigu šmeižia jį ir melagingai liudija norėdamas jį pražudyti, jis užsitraukia kraujo kaltę tarsi žmogžudys (Kun 19:16; Įst 19:18–21; 1 Jn 3:15).

## **Ką vertinga radome**

**w10 6/1 p. 15**

### **Ar žinojote?**

Biblijos laikais daugumą miestų juosė gynybinės sienos. Prie jose esančių vartų gyventojai rinkdavosi pabendrauti, pirkti ar parduoti, pasidalyti naujienomis. Čia paprastai būdavo skelbiami įvairūs pranešimai, Dievo žodžius perduodavo pranašai (Jeremijo 17:19, 20). Leidinyje *The Land and the Book* rašoma: „Miesto vartuose arba šalia jų būdavo sudaromi beveik visi vieši sandoriai.“ Senovės Izraelyje miesto vartai, galima sakyti, būdavo visuomenės sambūrių vieta.

Štai Abraomas „hetitų akivaizdoje – akivaizdoje visų,ėjusių pro miesto vartus“, nusipirko iš Efrono žemės sklypą šeimos kapavietei (Pradžios 23:7–18). Bozas paprašė dešimties Betliejaus miesto seniūnų, arba vyresniųjų, atsisėsti miesto vartuose ir jiems matant, laikydamasis levirato papročio, tarėsi dėl Rūtos ir jos mirusio vyro palikimo (Rūtos 4:1, 2). Kartais miesto seniūnams tekdavo imtis teisėjų vaidmens: tuomet jie, atsisėdę vartuose, išklausydavo bylas, priimdavo sprendimus ir įvykdėdavo nuosprendžius (Pakartoto Įstatymo 21:19).

## **RUGPJŪČIO 2–8 D.**

### **IŠ DIEVO ŽODŽIO LOBYNO | PAKARTOTO ĮSTATYMO 22–23**

**„Kaip Jehovos duotas Įstatymas gynė gyvūnus?“**

**it-1-E p. 375–376**

### **Našta**

Senovėje didelis pagalbininkas žmogui buvo nešulinis gyvulys. Todėl izraelitui buvo

prisakyta: „Jei pamatytum, kad tavęs nenėnčiančio žmogaus asilas parklupo po nešuliu, nenumok ranka ir nenueik. Padėk jam savo asilą pakelti“ (Iš 23:5). Nešulinio gyvulio panešamas kiekis netgi buvo nurodomas kaip savotiškas svorio matas (2 Kar 5:17).

### **it-1-E p. 621, pstr. 1**

#### **Pakartoto Įstatymo knyga**

Pakartoto Įstatymo knygoje išdėstyti potvarkiai mokė izraelitus elgtis su gyvūnais gailestingai. Pavyzdžiui, Įstatymas draudė naudojantis tuo, kad paukštė instinktyviai gina savo jauniklius, paimti ją iš lizdo. Buvo leidžiama pasiimti tik paukščiukus, o motinai reikėjo leisti nuskristi, kad galėtų auginti naują vadą (Įst 22:6, 7). Nederėjo kinkyti poron jaučio su asilu, kad silpnėnis gyvulys nenusikamuotų (Įst 22:10). Taip pat buvo prisakyta neužrišti javus kuliančiam jaučiui nasrų, nes būtų negailestinga sunkiai dirbantį gyvulį alkinti, kai šalia tiek grūdų (Įst 25:4).

### **w03 10/15 p. 32, pstr. 1–2**

#### **„Neįsikinkykite į nelygų jungą“**

KAIP matote iliustracijoje, kupranugariui ir jaučiui drauge arti labai nepatogu. Įkinkyti į jungą, skirtą dviem vienodo dydžio bei stiprumo gyvuliams, abu kamuojasi. Rodydamas rūpinimąsi tokiais kinkomais gyvuliais, Dievas izraelitams prisakė: „Nearsi poron įkinkytais jaučiu ir asilu.“ (Pakartoto Įstatymo 22:10) Tas pats pasakytina apie jautį ir kupranugarį.

Paprastai ūkininkas galvijų taip neapsunkindavo. Bet jeigu nebūdavo jaučių poros, galbūt įkinkydavo į jungą gyvulius, kuriuos turėdavo. Matyt, taip padarė ir XIX amžiaus žemdirbys, pavaizduotas šiame paveikslė-

lyje. Dėl skirtingo dydžio ir svorio silpnėnijam būdavo nelengva pataikyti į žinginę, o stipresnijam kliūdavo didesnė našta.

#### **Ką vertinga radome**

### **it-1-E p. 600**

#### **Skola, skolininkas**

Skola yra tai, ką žmogus privalo kitam grąžinti arba už ką turi atidirbti. Senovės Izraelyje žmogus paprastai skolindavosi tik didelių sunkumų prispaustas, suvokdamas, kad taip, galima sakyti, taps skolintojo vergu (Pat 22:7). Todėl izraelitai turėjo skolinti vargstantiems tautiečiams dosniai ir nereikalauti palūkanų (Iš 22:25; Įst 15:7, 8; Ps 37:26; 112:5). Palūkanas buvo leidžiama imti tik iš svetimšalių (Įst 23:20). Žydų įstatymo žinovų manymu, net ir iš svetimšalių palūkanas derėjo imti tik tada, kai jie skolindavosi verslo tikslams, o ne iš skurdo. Paprastai atvykėliai Izraelyje apsistodavo trumpai ir vertėsi prekyba, todėl logiška, kad iš jų buvo tikimasi palūkanų. Be to, jie ir patys skolindavo kitiems už palūkanas.

## **RUGPJŪČIO 9–15 D.**

### **IŠ DIEVO ŽODŽIO LOBYNO | PAKARTOTO ĮSTATYMO 24–26**

#### **„Kaip Jehovos duotas Įstatymas gynė moteris?“**

### **it-2-E p. 1196, pstr. 4**

#### **Moteris**

Apie Dievo supratingą elgesį su moterimis liudija netgi karo tarnybos įstatymai. Jau navedys būdavo metams atleidžiamas nuo karo tarnybos, kad pora galėtų susilaukti vaikelio. Šis būdavo moters paguoda vyriui išėjus kariauti ar netgi žuvus (Įst 20:7; 24:5).

## **īt-1-E p. 963, pstr. 2**

### **Derliaus likučių rinkimas**

Toks įstatymas mokė žmones būti dosnius, nesavanaudiškus ir pasitikėti, kad Jehova juos laimins. Ir tai tikrai nebuvo paskata tinginiauti. Matydami, kaip Jehova visais rūpinosi, suprantame, kodėl Dovydas pasakė: „Buvau jaunas ir pasenau, bet nemačiau teisiniojo apaleisto nei jo vaikų prašančių duonos“ (Ps 37:25). Vargingai gyvenantiems žmonėms šis įstatymas suteikė galimybę savo pačių triūsų pelnytis duoną, kad jiems ir jų vaikams netektų alkanauti ar prašyti išmaldos.

## **w11 3/1 p. 23**

### **Ar žinote?**

Nuo seniausių laikų Izraelyje gyvavo paprotys: jei vyras mirdavo nepalikdamas sūnaus, jo brolis turėdavo našlę vesti, kad jai gimtų palikuonis ir mirusiojo šeimos linija nenutrūktų (Pradžios 38:8). Vėliau tas santuokinis paprotys buvo įtrauktas į Mozės įstatymą kaip vienas iš reikalavimų; jis vadinamas svainio pareiga, kitaip leviratu (Pakartoto Įstatymo 25:5, 6). Rūtos knygoje aprašyti Boazo veiksmai rodo, kad mirusiojo brolių nesant, šią pareigą turėjo atlikti kitas jo giminaitis (Rūtos 1:3, 4; 2:19, 20; 4:1–6).

Kaip galima spręsti iš sadukiejų žodžių, užrašytų Morkaus 12:20–22, levirato buvo laikomasi ir Jėzaus dienomis. Pirmojo amžiaus žydų istorikas Juozapas Flavijus sakė, jog tas paprotys padėjo išsaugoti ne tik šeimos vardą, bet ir nuosavybę, o tai buvo našlės gerovei. Anais laikais žmona savo vyro turto nepaveldėdavo. Tačiau vaikas, gimęs laikantis šio santuokinio papročio, tapdavo jos mirusio vyro nuosavybės paveldėtoju.

## **Ką vertinga radome**

## **w19.02 p. 21, pstr. 6**

### **Mozės įstatymas byloja apie Jehovos meilę ir teisingumą**

<sup>6</sup> Jehovai labai rūpi, kaip sutuoktiniai vienas su kitu elgiasi. Pavyzdžiui, jam buvo svarbu, kad izraelitai neskriaustų savo žmonių. Vyras, paisantis Įstatymo reikalavimų, turėjo mylėti žmoną ir su ja nesiskirti, nebent atsirasdavo kokia rimta priežastis (Įst 24:1–4; Mt 19:3, 8). Tokiu atveju išsiskirti jis galėjo, tik privalėjo duoti žmonai skyrybų raštą. Moteris, turinti tokį raštą, negalėjo būti apkaltinta paleistuvavimu. Be to, prieš įteikdamas jį žmonai, vyras, matyt, turėdavo pasitarti su miesto seniūnais. Šie dar galėdavo padėti porai santuoką išsaugoti. Kai kuriuos izraelitus, ketinančius skirtis su žmonomis iš savanaudiškų paskatų, Jehova perspėdavo, pavyzdžiui, per seniūnus arba pranašus. Bet kai kuriais atvejais Dievas nesikišdavo. Kad ir kaip buvo, jis tikrai matė paliktų žmonių širdgėlą ir ašaras (Mal 2:13–16).

## **RUGPJŪČIO 16–22 D.**

### **IŠ DIEVO ŽODŽIO LOBYNO | PAKARTOTO ĮSTATYMO 27–28**

**„Tave [...] užlies visi šie palaiminimai“**

## **w10 12/15 p. 19, pstr. 18**

### **Karalius, kuriam valdant klestės gerovė**

<sup>18</sup> Tai reiškia dėtis į širdį, kas sakoma Dievo Žodyje, ir stiprintis Jehovos teikiamu dvasiniu maistu (Mt 24:45). Taip pat turime paklusti Dievui ir jo Sūnui. Jėzus kalbėjo: „Ne kiekvienas, kuris man šaukia: ‘Viešpatie, Viešpatie!’ – įeis į dangaus karalystę, bet tik tas, kuris vykdo *mano dangiškojo*

*Tėvo valią“ (Mt 7:21). Dievo taip pat klausome noriai laikydamiesi jo nustatytos tvarkos krikščionių bendruomenėje, prižiūrimoje vyresniųjų, kurie mums yra „žmonės dovanos“ (Ef 4:8, NW).*

#### **w01 9/15 p. 10, pstr. 2**

##### **Ar Jehovos palaiminimai užlies tave?**

<sup>2</sup> Pakartoto Įstatymo 28:2 pavartotas hebrajiškas veiksmažodis, verčiamas „klausyti“, rodo tęstinį veiksmą. Jehovos tauta privalo jo klausyti ne retsykais, o visada. Tik tuomet juos užlies Dievo palaimos. Hebrajiškas veiksmažodis, verčiamas „užlieti“, dažniausiai vartojamas kaip medžioklės terminas, reiškiantis „pasivyti“.

#### **w10 9/15 p. 8, pstr. 4**

##### **Uoliai siek Jehovos palaiminimų**

<sup>4</sup> Su kokia nuostata izraelitai turėjo Dievo klausyti? Įstatymas skelbė, jog Dievui dera tarnauti „su džiaugsmu ir dėkinga širdimi“, kitaip jis nebus tautai maloningas. (*Per skaityk Pakartoto Įstatymo 28:45–47.*) Jehova yra Dievas, kuriam dera paklusti visa širdimi, o ne vien formaliai laikantis tam tikrų nurodymų, – juk verčiami paklūsta ir gyvuliai, ir netgi demonai (Mk 1:27; Jok 3:3). Tikras klusnumas Dievui yra grindžiamas meile. Jį lydi džiaugsmas, nes tikrai žinome, kad Jehovos įsakymai nėra sunkūs ir kad jis „uoliai Jo ieškantiems atsilygina“ (Hbr 11:6, Brb; 1 Jn 5:3).

##### **Ką vertinga radome**

#### **it-1-E p. 360**

##### **Riboženklis**

Jehovos Įstatymas draudė kelti riboženklus į kitą vietą (Įst 19:14; taip pat žr. Pat 22:28). „Prakeiktas, kas perkelia savo kaimyno riboženklį“, – buvo pasakyta Įstaty-

me (Įst 27:17). Kadangi žemdirbio pragyvenimas priklausė nuo derliaus, perkėlus riboženklį į kitą vietą žmogus netekdavo dalies savo pragyvenimo. Tai prilyginta vagystei ir senovės laikais buvo smerkiama (Job 24:2). Vis dėlto kai kurie žmonės be jokių skrupulų taip darydavo. Ozėjo laikais tiems, kurie perkelia riboženklus, buvo prilyginti nesąžiningi tautos didžiūnai (Oz 5:10).

## **RUGPJŪCIO 23–29 D.**

### **IŠ DIEVO ŽODŽIO LOBYNO | PAKARTOTO ĮSTATYMO 29–30**

#### **„Tarnauti Jehovai nėra per sunku“**

#### **w09 11/1 p. 31, pstr. 2**

##### **Jehova leidžia mums pasirinkti**

Ar sunku sužinoti, ko Dievas iš mūsų reikalauja, ir tai vykdyti? Mozė sakė: „Šis įsakymas, kurį šiandien tau duodu, nėra tau nei per sunkus, nei per tolimas“ (11 eilutė). Jehova neprašo to, kas neįmanoma. Jo reikalavimai nuosaikūs ir mes pajėgūs jų laikytis. Be to, jie nėra nuo mūsų paslėpti. Mums nereikia „užkopti į dangų“ arba „persikelti anapus jūros“, kad sužinotume, ko Dievas iš mūsų tikisi (12, 13 eilutės). Biblija aiškiai pasako, kaip turėtume gyventi (Michėjo 6:8).

#### **w09 11/1 p. 31, pstr. 1**

##### **Jehova leidžia mums pasirinkti**

„MANE dažnai apima keista baimė, jog tapsiu neištikima Jehovai“, – sakė viena krikščionė, taip mananti dėl vaikystėje patirtų sunkių išgyvenimų. Jai atrodo, kad tai neišvengiama. Bet ar taip gali būti? Ar iš tikrųjų mes – bejėgės aplinkybių aukos? Ne. Jehova Dievas suteikė mums laisvą va-

lią, todėl galime patys spręsti, kaip gyven-sime. Jis nori, kad pasirinktume teisingai, ir jo Žodis, Biblija, pasako, kaip tai pada-ryti. Atkreipkime dėmesį į Mozės žodžius, užrašytus Pakartoto Įstatymo 30 skyriuje.

#### **w09 11/1 p. 31, pstr. 4**

#### **Jehova leidžia mums pasirinkti**

Ar Jehovai svarbu, kuriuo keliu pasuka-me? Žinoma. Dievo įkvėptas Mozė pasakė: „Rinkis gyvenimą“ (19 eilutė). Tačiau kaip pasirenkame gyvenimą? Mozė paaiškino: „Mylėdami Viešpatį, savo Dievą, jo balso klausydami ir jam atsiduodami“ (20 eilutė). Jeigu pamilsime Jėhovą, norėsime būti jam klusnūs ir ištikimi bet kokiomis aplinkybė-mis. Būtent taip pasirenkame gyvenimą – geriausią gyvenimo būdą dabar ir galimybę gyventi amžinai Dievo naujajame pasaulyje (2 Petro 3:11–13; 1 Jono 5:3).

#### **Ką vertinga radome**

#### **it-1-E p. 665, pstr. 3**

#### **Ausis**

Apie užsispyrusius, neklusnius izraelitus Jehova pasakė, kad jų „ausys užvertos, nieko nebegirdi“ (Jer 6:10; Apd 7:51). Jų ausys buvo tarsi kažkuo užkimštos. Kadan-gi Jehovos neieškojo, jie negalėjo supras-ti ir vykdyti jo valios, – mat Jehova atveria ausis tiems, kurie jo ieško, o tiems, kurie užsispyrę ir nenori jo klausyti, jis leidžia apkursti (Įst 29:4; Rom 11:8). Apaštalas Paulius išpranašavo, kad ateityje kai kurie krikščionių bendruomenės nariai atsimes nuo teisingo tikėjimo ir nenorės girdėti Die-vo Žodžio tiesų. Jie, anot apaštalo, susiras melus skleidžiančių mokytojų, kurie „patai-kautų jų ausims“ (2 Tim 4:3, 4; 1 Tim 4:1). Sakydamas, kad ketina paskelbti stublina-mą žinią, pavyzdžiui, žinią apie artėjančią

nelaimę, Jehova kartais vaizdžiai pridur-davo, kad žmogui ją išgirdus net „ausyse suspengs“ (1 Sam 3:11; 2 Kar 21:12; Jer 19:3).

#### **RUGPJŪČIO 30–RUGSĖJO 5 D.**

#### **IŠ DIEVO ŽODŽIO LOBYNO | PAKARTOTO ĮSTATYMO 31–32**

#### **„Vaizdingi palyginimai Mozės giesmėje“**

#### **w20.06 p. 10, pstr. 8–9**

#### **„Suvienyk mano širdį, kad bijotų tavo vardo“**

<sup>8</sup> Prieš pat izraelitams įžengiant į Pažadė-tąją žemę, Jehova padiktavo Mozei vie-nos giesmės žodžius (Įst 31:19). Mozė savo ruožtu turėjo jos išmokyti visą tautą. Mąs-tydami, pavyzdžiui, apie tai, kas rašoma **Pakartoto Įstatymo 32:2, 3 (perskaityk)**, galime daryti išvadą, kad Jehova nori ap-reikšti savo vardą žmonėms. Vadinasi, to vardo nevalia slėpti. Ir nereikia bijoti jo tar-ti, lyg tai būtų kokia šventvagystė. Minė-ta giesmė izraelitus labai įkvėpė. Visa, ką Mozė kalbėjo apie Jėhovą ir šlovingą jo var-dą, ko tądien tautiečius mokė, buvo „it dulkсна ant žolynų“ – sustiprino tikėjimą ir pakėlė dvasią. O kaip mes turėtume žmo-nes mokyti, kad padėtume jiems išsiugdyti tikėjimą ir pakeltume dvasią?

<sup>9</sup> Skelbdami gerąją naujieną viešai ir po namus, ieškokime progų parodyti žmo-nėms Dievo vardą Biblijoje. Taip pat pasiū-lykime paskaityti Bibliją pagrįstų leidinių, pažiūrėti vaizdo siužetų, susirasti straips-nių mūsų interneto svetainėje. Apie Jėhovą stenkimės paliudyti darbe, mokykloje, kur nors keliaudami. Pasakodami, kokią nuo-stabią ateitį Dievas yra pažadėjęs, pade-dame daugeliui pamatyti jį kitoje šviesoje.

Kai apie dangiškąjį Tėvą mokome tiesos – demaskuojame apie jį skleidžiamus melus ir šmeižtus, – mes šloviname jo vardą. Savo akimis matome, kad Biblijos mokymai padeda žmonėms išsiugdyti tikėjimą ir pakelia jiems dvasią (Iz 65:13, 14).

**w09 5/1 p. 14, pstr. 4**

**Vaizdingi palyginimai Biblijoje. Ar juos suprantį?**

Biblijoje Jehova palyginamas ir su negyvais dalykais. Sakoma, jog jis – „Izraelio Uola“ ir „tvirtovė“ (2 Samuelio 23:3; Psalmyno 18:3 [18:2, *Brb*]; Pakartoto Įstatymo 32:4). Koks tokio lyginimo pagrindas? Kaip didelė uola yra tvirta ir jos niekas nepajudins, taip Jehova Dievas tau gali būti patikimas saugumo Šaltinis.

**w01 10/1 p. 9, pstr. 7**

**Auklėdami vaikus sekite Jehovos pavyzdžiu**

<sup>7</sup> Pamažstyvk apie Jehovos meilę izraelitams. Štai koku puikiu palyginimu ją aprašė Mozė: „Kaip erelis drąsina savo jauniklius, plazdendamas virš lizdo, taip [Jehova] išskleidė savo sparnus ir, paėmęs [Jokūbą], nešė pirmyn ant savo sparnų“ (Pakartoto Įstatymo 32:9, 11, 12). Mokydama ereliukus skraidyti, motina ‘plazdena virš lizdo’, mojuoja sparnais ir taip kviečia jauniklius pakilti. Kai galop paukščiukas puola žemyn iš lizdo, paprastai susukto ant aukštos uolos, erelė virš jo „išskleidžia savo sparnus“. Jei atrodo, kad jauniklis nukris žemėn, paukštė paneria po juo ir neša „ant savo sparnų“. Su tokia meile Jehova rūpinosi neseniai gimusia Izraelio tauta. Jis davė jai Mozės įstatymą (Psalmyno 78:5–7). Paskui Dievas akylai stebėjo savo tautą pasiruošęs gelbėti, kai tik bus bėda.

**Ką vertinga radome**

**w04 9/15 p. 27, pstr. 10**

**Pakartoto Įstatymo knygos apžvalga**

**31:12.** Jaunuoliai susirinkime turi sėdėti greta suaugusiųjų, sutelkti dėmesį ir mokytis.

